

Nowe materiały do znajomości ważek (Odonata) Podlasia New records of dragonflies (Odonata) of Podlasie

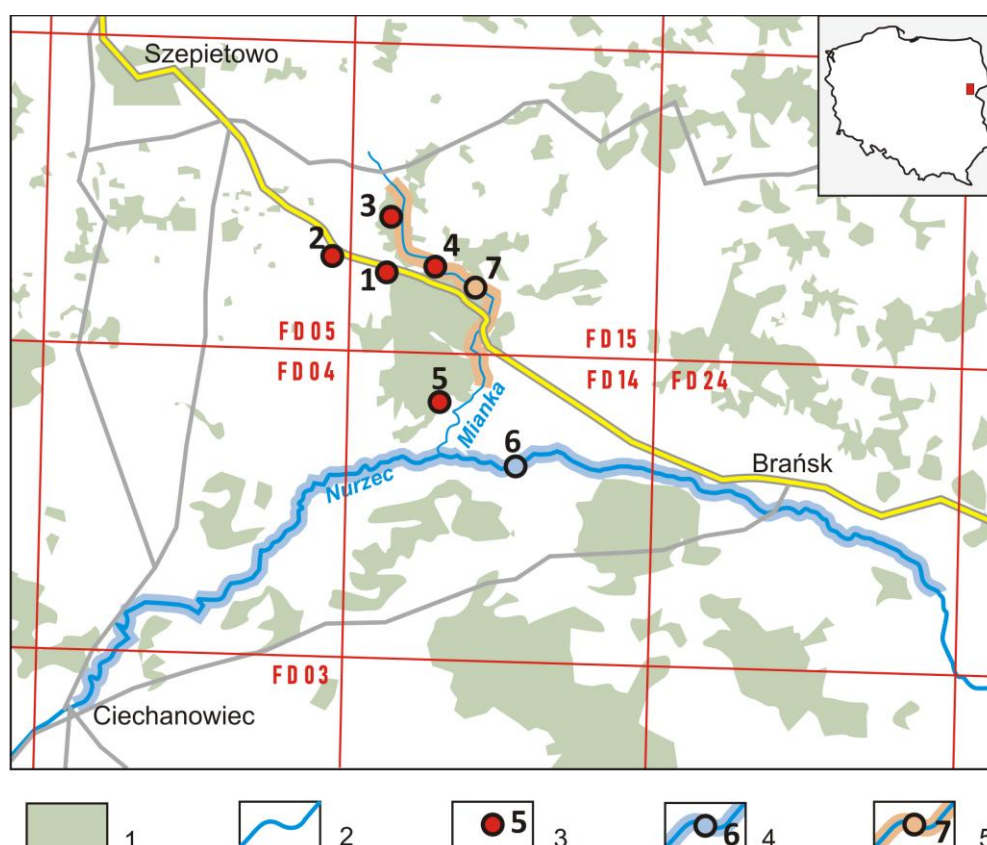
Paweł KOBYŁECKI

ul. Liryczna 8, 04-410 Warszawa e-mail: fario@poczta.fm

Abstract. The observations were conducted in the ponds and rivers near Wyliny-Ruś village in 2021. In total, 30 dragonfly species were recorded, including protected *Leucorrhinia albifrons* (BURMEISTER, 1839).

Key Words. Odonata, Poland, Podlasie.

Stanowisko/Teren: Teren badań obejmuje obszar położony wokół wsi Wyliny-Ruś (woj. podlaskie, pow. wysokomazowiecki i bielski). Siedliska, w których dokonano obserwacji to sztuczne zbiorniki i niewielkie rzeki. **UTM: FD05, FD14 i FD15.** Mezoregion: 843.35 Wysoczyzna Wysokomazowiecka (SOLON i in. 2018) (Tab. 1, Ryc. 1).

Ryc. 1. Teren badań i położenie stanowisk badawczych (numeracja jak w tekście):

Fig. 1. Map of the study area showing the positions of the dragonfly localities (numbers as in the text):

1 – lasy, 2 – rzeki, 3 – stanowiska, 4 – badany odcinek rzeki Nurzec, 5 – badany odcinek rzeki Mianka
1 – forests, 2 – rivers, 3 – sites, 4 – investigated section of Nurzec River, 5 – investigated section of Mianka River

Tabela 1. Wykaz badanych stanowisk

Table. 1. List of investigated sites

No.	Stanowisko Site	Współrzędne / Coordinates		UTM	Siedlisko Habitat
		E	N		
1	Wyliny Ruś	22.648545	52.809753	FD15	Sztuczny staw przydomowy
2	Chorążyce	22.626518	52.814228	FD05	Dwie glinianki
3	Zalesie	22.654988	52.821659	FD15	Małe wyrobisko piasku w lesie
4	Nowe Rzepki	22.678276	52.808445	FD15	Średnie wyrobisko piasku na skraju lasu
5	Mień	22.674755	52.770864	FD14	Duże wyrobisko piasku w terenie otwartym
6	Rzeka Nurzec			FD03; FD04; FD14; FD24;	Dolina rzeki
7	Rzeka Mianka	22.677320	52.809594	FD14; FD15	Dolina rzeki

Fot. 1. *Orthetrum brunneum* – stanowisko 2 – 24. 07. 2021
Photo 1. *Orthetrum brunneum* – site 2 – 24. 07. 2021

Fot. 2. *Leucorhinia albifrons* – stanowisko 3 – 24. 07. 2021
Photo 2. *Orthetrum brunneum* – site 2 – 24. 06. 2021

Fot. 3. *Aeshna affinis* – stanowisko 3 – 24. 07. 2021
Photo 3. *Aeshna affinis* – site 3 – 24. 07. 2021

Fot. 4. *Crocothemis erythraea* – stanowisko 2 – 24. 07. 2021
Photo 4. *Crocothemis erythraea* – site 2 – 24. 07. 2021

Materiał i metody. Obserwacje prowadzono w dniach 4-6 i 27 czerwca, 24-25 lipca i 15-18 sierpnia 2021, jako kontynuację badań z lat poprzednich (KOBYŁECKI 2020). Identyfikacji osobników dokonywano przyżyciowo, wykonując dokumentację fotograficzną. Zbierano również wylinki.

Wyniki. Stwierdzono 33 gatunki ważek, powiększając listę gatunków zarejestrowanych na badanym obszarze w latach 2014-2021 do 40. Wykaz wraz z uwagami dotyczącymi statusu ochronnego i zoogeografii przedstawiono poniżej.

Wykaz stwierdzonych gatunków:

1. *Calopteryx splendens* (HARRIS, 1870) – 4.06, st. 6; 27.06, st. 3 i 6; 24.07, st. 7; 25.07, st. 4, 5, 7; do kilkudziesięciu ♂♂ i ♀♀
2. *Calopteryx virgo* (LINNAEUS, 1758) – 6.06 i 25.07, st. 4; po kilka ♂♂
3. *Lestes sponsa* (HANSEMANN, 1823) – 27.06, st. 2; 24.07, st. 2 i 3; 25.07, st. 2-4; 18.08, st. 3; do kilkunastu ♂♂ i ♀♀
4. *Lestes barbarus* (FABRICIUS, 1798) – 25.07, st. 7; 2♂♂
5. *Lestes virens* (CHARPENTIER, 1825) – 27.06, st. 2; 25.07, st. 3; po kilka ♂♂ i ♀♀
6. *Chalcolestes viridis* (VANDER LINDEN, 1825) – 18.08, st. 3; kilka ♂♂ i ♀♀
7. *Sympecma fusca* (VANDER LINDEN, 1820) – 6.06, st. 5; 1♂
8. *Ischnura elegans* (VANDER LINDEN, 1820) – 6.06, st. 2, 4, 5; 27.06, st. 1-3, 5, 6; 24.07, st. 1-3, 7; 25.07, st. 2-5, 7; 15.08, st. 1; 18.08, st. 3; do kilkuset ♂♂ i ♀♀
9. *Enallagma cyathigerum* (CHARPENTIER, 1840) – 27.06, st. 2; 24.07, st. 2, 3, 7; 25.07, st. 2-5; 18.08, st. 3; do kilkudziesięciu ♂♂ i ♀♀
10. *Coenagrion pulchellum* (VANDER LINDEN, 1825) – 6.06, st. 1, kilka ♂♂
11. *Coenagrion puella* (LINNAEUS, 1758) – 4.06, st. 1; 6.06, st. 1, 7; 27.06, st. 1, 2; 24.07, st. 1, 3, 7; 25.07, st. 2, 4, 5; do kilkudziesięciu ♂♂ i ♀♀
12. *Erythromma viridulum* (CHARPENTIER, 1840) – 24.07, st. 2, 3; 25.07, st. 4, 5; do kilku ♂♂ i ♀♀
13. *Pyrrhosoma nymphula* (SULZER, 1776) – 4.06, st. 1; 6.06, st. 1, 2, 5; do kilku ♂♂ i ♀♀
14. *Platycnemis pennipes* (PALLAS, 1771) – 6.06, st. 4, 5; 27.06, st. 5, 6; 25.07, st. 4, 5; do kilkudziesięciu ♂♂ i ♀♀
15. *Aeshna mixta* (LATREILLE, 1805) – 25.07, st. 3, wylinki; 15.08, st. 3, 1♂
16. *Aeshna affinis* (VANDER LINDEN, 1825) – 24.07, st. 3, kilka par składających jaja. **Gatunek „południowy”**. Fot. 3
17. *Aeshna grandis* (LINNAEUS, 1758) – 24.07, st. 3, 1♂; 25.07, st. 3, wylinki
18. *Aeshna cyanea* (MÜLLER, 1764) – 25.07, st. 3, wylinki; 15.08, st. 1, 3, kilka ♂♂ i ♀♀
19. *Anax imperator* (LEACH, 1815) – 6.06, st. 2; 27.06, st. 6; 24.07, st. 2; 25.07, st. 4, 6; do kilku ♂♂ i ♀♀ wylinki
20. *Anax parthenope* (SELYS, 1839) – 6.06, st. 5, 1♂
21. *Gomphus vulgatissimus* (LINNAEUS, 1758) – 27.06, st. 5, 1♀
22. *Cordulia aenea* (LINNAEUS, 1758) – 6.06, st. 3-5; 27.06, st. 3; 24.07, st. 1; 25.07, st. 4, 5; do kilku ♂♂ i ♀♀
23. *Somatochlora metallica* (VANDER LINDEN, 1825) – 25.07, st. 5; 18.08, st. 3; do 4 ♂♂ i ♀♀
24. *Libellula quadrimaculata* (LINNAEUS, 1758) – 6.06, st. 1-3; 25.07, st. 5; do kilku ♂♂ i ♀♀
25. *Libellula depressa* (LINNAEUS, 1758) – 4.06, st. 1; 6.06, st. 1-4; 24.07, st. 2, 3; 15.08, st. 1; do kilku ♂♂ i ♀♀
26. *Orthetrum cancellatum* (LINNAEUS, 1758) – 27.06, st. 5, 6; 24.07, st. 2, 3; 25.07, st. 5; do kilku ♂♂ i ♀♀
27. *Orthetrum albistylum* (SELYS, 1848) – 24.07, st. 2; 25.07, st. 4, 5; do kilku ♂♂ i ♀♀. **Gatunek „południowy”**
28. *Orthetrum brunneum* (FONSCOLOMBE, 1837) – 24.07, st. 2, 1♂. **Gatunek „południowy”**. Fot. 1

29. *Leucorrhinia albifrons* (BURMEISTER, 1839) – 24.07, st. 3, 1♂. **Gatunek objęty ochroną gatunkową** (ROZPORZĄDZENIE ...2016). Fot. 2
30. *Sympetrum sanguineum* (MÜLLER, 1764) – 24.07, st. 2, 7; 15.08, st. 1; 18.08, st. 3; do kilku ♂♂ i ♀♀
31. *Sympetrum flaveolum* (LINNAEUS, 1758) – 27.06, st. 2, kilkanaście ♂♂ i ♀♀
32. *Sympetrum vulgatum* (LINNAEUS, 1758) – 24.07, st. 1, 1♂
33. *Crocothemis erythraea* (BRULLÉ, 1832) – 24.07, st. 2; 25.07, st. 5; po 1♂ **Gatunek „południowy”**. Fot. 4

Podczas tegorocznych badań nie udało się stwierdzić siedmiu gatunków obserwowanych w latach poprzednich – *Ischnura pumilio* (CHARPENTIER, 1825), *Coenagrion hastulatum* (CHARPENTIER, 1825), *Erythromma najas* (HANSEMANN, 1823), *Epithea bimaculata* (CHARPENTIER, 1825), *Leucorrhinia pectoralis* (CHARPENTIER, 1825), *Sympetrum danae* (SULZER, 1776), *S. striolatum* (CHARPENTIER, 1840).

Podana lista z pewnością nie jest jeszcze kompletna. W opracowaniu BERNARDA i in. (2009) z kwadratów na których prowadzono obserwacje wymienione są jeszcze cztery gatunki – *Sympecma paedisca* (BRAUER, 1877), *Brachytron pratense* (MÜLLER, 1764), *Aeshna isoceles* (MÜLLER, 1767), *Leucorrhinia rubicunda* (LINNAEUS, 1758).

Piśmiennictwo

- BERNARD R., BUCZYŃSKI P., TOŃCZYK G., WENDZONKA J., 2009. Atlas rozmieszczenia ważek (Odonata) w Polsce. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- KOBYŁECKI P. 2020. Ważki (Odonata) obserwowane wokół wsi Wyliny-Ruś na Podlasiu. Odonatrix, 16 (21): 1-4.
- SOLON J., BORZYSZKOWSKI J., BIDŁASIK M., RICHLING A., BADORA K., BALON J., BRZEZIŃSKA-WÓJCIK T., CHABUDZIŃSKI Ł., DOBROWOLSKI R., GRZEGORCZYK I., JODŁOWSKI M., KISTOWSKI M., KOT R., KRAŻ P., LECHNIO J., MACIAS A., MAJCHROWSKA A., MALINOWSKA E., MIGOŃ P., MYGA-PIĄTEK U., NITA J., PAPIŃSKA EL., RODZIK J., STRZYŻ M., TERPIŁOWSKI S., ZIAJA W. 2018. Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data. Geographia Polonica, 91 (2): 143-170
- ROZPORZĄDZENIE 2016. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Dz. U., poz. 2183, 28 grudnia 2016r., Warszawa.